

Plenum

Torsdag 4.6.2020 kl. 16.00—20.52

5. Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen

Regeringens proposition RP 60/2020 rd

Utskottets betänkande MiUB 4/2020 rd

Första behandlingen

Förste vice talman Antti Rinne: Ärende 5 på dagordningen presenteras för första behandling. Till grund för behandlingen ligger miljöutskottets betänkande MiUB 4/2020 rd. Nu ska riksdagen besluta om innehållet i lagförslaget.

Debatt

20.41 **Hannu Hoskonen kesk** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tämä hallituksen esitys ja siitä tullut ympäristövaliokunnan mietintö ovat yksimielisiä. Juhlallisesta nimestä huolimatta kysymys on hyvin yksinkertaisesta ja helposta asiasta, eli kysymys on toki pelloilta valuvien kuivatusvesien ja sulamisvesien saamisesta sellaiseen kuntoon, että kipsikäsittelyllä tästä vesistöihin valuvasta vedestä saataisiin mahdollisimman paljon ravinteita jäämään peltoon. Koska tämä voimassa oleva lainsäädäntö ei mahdollista tällaista menettelyä, jossa viranomainen, tässä tapauksessa ely-keskus, hankkisi tämän tuotteen ja hoitaisi levityksen, niin sitä varten piti tehdä tämä hallituksen esitys numero 60.

Ympäristövaliokunta on käsitellyt asian, oli mietinnössään yksimielinen ja totesi, että tämä hanke on erittäin tarpeellinen ja ajankohtainen ottaen huomioon varsinkin ne kaikki haavoittuneimmat merialueet, jotka meillä on tuolla Varsinais-Suomen puolella — Saaristomeren aluehan tunnetusti on ympäristöltään herkin kaikin puolin. Nyt kun kipsikäsittely tehdään siellä pellolla pois lukien sulfidipitoiset maat — toki sielläkin siitä vähän hyötyä on, mutta varsinaisesti sinne pitää kehittää muita keinoja — pystytään noin viisi vuotta sitomaan maaperässä, pellossa olevat typpi ja fosfori tiukasti sinne peltoon, jolloin ravinteet pystyvät olemaan yhä pitemmän aikaa kasvien käytössä.

Arvoisa puhemies! Tässä on suuri viisaus myös sen suhteen, että vaikka puhutaan ilmastomuutoksesta ja hiilen sidonnasta monesti väärinkin tietoja, niin Suomessa on tämä nurmiviljely osattu jo pitkään. Varsinkin siellä Maito-Suomessa — eli Keski-Suomi, itäinen Suomi ja, sanotaan, Savo, ehkä joku Kiuruvesi, Pielavesi, se seutu taitaa olla Suomen suurinta maitoseutua — kun tehdään järkevää viljelyä ja nurmiviljely on valtuutus viljelyssä — tämä eteläinen Suomi ja läntinen Suomi ovat enempi vilja-aittaa — niin näillä keinoin pystytään tällaisilla yksinkertaisilla menetelmillä sitomaan maaperän ravinteet sinne peltoon pitkäksi aikaa, ja näin ollen ne tulevat kasvien hyödyksi eivätkä valu vesistöön. Tämä on vain yksi keino.

Punkt i protokollet PR 87/2020 rd

Sitten ympäristövaliokunta asiantuntijoita kuullessaan kävi läpi muun muassa tätä rakennekalkitusta, joka on myös tehokas keino. Onni onnettomuudessa, että Suomessa kuitenkin maaperätutkimus, peltoviljelytutkimus ovat erittäin hyvällä tasolla ja ne jatkuvat edelleen vahvana. Se avaa mahdollisuuksia peltojen järkevään hoitoon, jolloin myös ympäristökuormitus pienenee ja saamme parempia satoja.

Tämä kipsikäsittely, mistä nyt tässä lakiesityksessä on kysymys, on hyvin edullinen ja erittäin tehokas. Ympäristövaliokunta tervehti tätä esitystä suurella yksimielisyydellä, ja asia käsiteltiin nopeasti sen takia, että tämän lain täytäntöönpano alkaa 1. päivä heinäkuuta.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia kiteytyneestä esittelystä.

20.45 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää sekä ympäristövaliokunnan taitavaksi tunnettua puheenjohtajaa, edustaja Hoskosta, että koko ympäristövaliokuntaa tämän asian ripeästä käsittelystä.

Todella tämä kipsikäsittely on todettu hyväksi tavaksi vähentää ravinnepäästöjä vesistöihin, ja vaikka Suomessa nyt poikkeusoloja edelleen eletään ja myös eduskunta toimii poikkeusolojen vaatimalla tavalla, niin on mielestäni ollut erittäin hyödyllistä sekä maatalouden kannalta ylipäätään mutta myöskin erityisesti sitten tämän vesistöjen tilan edelleen kohentamiseksi, että tällaisenaikin aikana on saatu nopeasti tämä lakiesitys käsiteltyä. Ja tähänhän liittyy itse asiassa rahoitus myöskin yhdestä tänä vuonna käsitellystä lisätalousarviosta, joten siinä mielessä on erittäin perusteltua, että eduskunta nyt tämän lain hyväksyy mietinnön mukaisena ja saadaan nämä toimenpiteet sitten jo tällä satokaudella käyntiin. Maa- ja metsätalousvaliokunta myös omassa lausunnossaan puolsi sitä, että näin edetään.

20.46 Mikko Ollikainen r: Arvoisa puhemies, ärade talman! Vi behandlar nu ett förslag till ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen, den så kallade gipslagen, som även behandlas, precis som ordförande här sade, i miljöutskottet.

Det generella målet är att skydda, förbättra och restaurera vattnen och Östersjön på ett sådant sätt att tillståndet för ytvattnet, grundvattnet och Östersjön åtminstone ska vara på god nivå — det är just ytvattnet och grundvattnet — och inte alltså försämras. Det här är en väldigt bra och viktig sak.

I förslaget framkommer att jordbrukarna ska få stöd för frivilliga åtgärder, bland annat genom att det sprids ut kalk på åkermark, vilket minskar den eutrofierade urlakningen av näringsämnen från åkrar till vattendrag. Stöden till jordbrukarna beviljas då via NTM-centralen.

Keskustelussa oleva niin sanottu kipsilaki toteuttaa osittain pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelmaa vesiensuojelun tehostamisohjelman täytäntöönpanoa ajatellen. Ympäristövaliokunnassa katsoimme, että vesien- ja merenhoidon tilatavoitteiden saavuttaminen asetetussa aikataulussa on tietyillä alueilla todella erittäin haastavaa jo nyt ja ilmastomuutoksen aiheuttama lämpeneminen sekä tulvien ja kuivien kausien lisääntyminen voivat vaikeuttaa pitkään jatkuneesta korkeasta ravinnekuormituksesta toipumista entisestään.

Maatalouden ravinnekuormituksen ja peltojen vesistövaikutusten vähentämiseen tarvitaan useita menetelmiä. Erityisesti Itämeren alueella tulee hyödyntää kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia kokemusten jakamiseksi ravinnekuormituksen vähentämiseen soveltuvista uusista menetelmistä. Kaikki maatalousmaat eivät ole samanlaisia. Tämä tu-

Punkt i protokollet PR 87/2020 rd

lee muistaa. Kuten ympäristövaliokunnan puheenjohtaja sanoi, meillä on myös näitä happamia sulfaattimaita ja kipsikäsittelyä pystytään käyttämään myös siellä mutta tulokset voivat jäädä heikommiksi kuin muilla alueilla. Suomessa on kehitetty kipsikäsittelyn lisäksi myös muita, erityyppisille alueille soveltuvia menetelmiä ravinnekuormituksen vähentämiseksi. On siis syytä selvittää tuen ulottamista kattamaan myös muita ravinteita sitovia menetelmiä, kuten rakennekalkin ja kuitujen hyödyntämistä esimerkiksi happamilla sulfaattimailla.

Det här är alltså en väldigt bra och viktig sak, men som till exempel i Österbotten har vi sura sulfatjordar och därför är det bra att se på många olika modeller. För gipsbehandling-
en fungerar nödvändigtvis inte, utan vi ska också se på andra näringsbindande metoder som behandling av strukturkalk och fibrer. — Tack.

20.49 Anders Norrback r: Arvoisa puhemies! Peltojen kipsikäsittely tarjoaa Itämeren suojeluun nopean ja tehokkaan ratkaisun. Kipsillä pystytään sitomaan tehokkaasti peltojen fosforia tutkimuksen mukaan jopa viideksi vuodeksi, niin että se ei pääse huuhtoutumaan vesistöihin.

Tämä ehdotus ja samanaikaisesti uusi tukijärjestelmä, joka mahdollistaisi tuen myöntämisen tavaroiden ja palvelujen muodossa, on hyvin tervetullut. Muutos mahdollistaa esimerkiksi sen, että tuki olisi kipsiä ja sisältäisi kipsin toimituksen, varastoinnin ja levityksen maatalousmaalle.

Tämä uudenlainen tukimuoto on hallinnollisesti kevyempi tuensaajalle, kun saajan ei tarvitse huolehtia palveluiden ja tuotteiden hankinnasta eikä tuensaajan varoja sidota toimenpiteiden toteuttamiseen missään vaiheessa. Tämä on hyvä asia, varsinkin kun tiedetään maatalouden taloudellinen tilanne.

On hyvin kannatettavaa, että rehevöitymistä aiheuttavien ravinteiden joutumista pelloilta vesistöihin vähennetään tukemalla näiden viljelijöiden toimia. Lakimuutos on siis kai-
kin puolin hyvä asia.

Ärade talman! Vettiga miljöåtgärder som baserar sig på vetenskap och sunt bondförnuft gör att vi får en win-win-situation där både jordbrukaren och vattendragen vinner. Stödet för gipsbehandling av åkermark är ett exempel på detta. Marken är jordbrukarens viktigaste arbetsredskap. Det ligger också i jordbrukarens intresse att kunna förbättra markstrukturen, bevara näringsämnen i marken samt ta fram effektiva och långsiktiga vattenvårdsåtgärder.

Jag vill också passa på att tacka miljöutskottet, och i jord- och skogsbruksutskottet var vi, som det framkom, helt eniga i den här frågan. Jag hoppas vi hittar på flera sådana här fina metoder.

20.51 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Haluan tähän loppuun kiittää valiokunnan puheenjohtajaa, edustaja Hoskosta, ja myös valiokuntaa ansiokkaasta mietinnöstä sekä kiittää hallitusta ansiokkaasta esityksestä ja siitä, että vastuullista ja realistista luonnon- ja vesistönsuojelua harjoitetaan. — Kiitoksia.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten.

Punkt i protokollet PR 87/2020 rd

Riksdagen godkände innehållet i lagförslaget i proposition RP 60/2020 rd enligt betänkandet. Första behandlingen av lagförslaget avslutades.